

Elżbieta Szymańska*, Magdalena Owczarczuk**, Ewa Gruszewska***,
Renata Przygodzka****, Adam Edward Szczepanowski*****

Ekonomiści dla regionu. Działalność Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego Oddział w Białymstoku (2001–2023)

W bieżącym, 2023 roku Polskie Towarzystwo Ekonomiczne Oddział w Białymstoku obchodzi 60-lecie działalności. Od pierwszych dni nasi członkowie prowadzą aktywną działalność na rzecz rozwoju nauk ekonomicznych oraz rozwoju gospodarczego regionu. Zrzeszamy przedsiębiorców oraz pracowników naukowych reprezentujących wiodące uczelnie województwa podlaskiego: Uniwersytet w Białymstoku, Politechnikę Białostocką, Wyższą Szkołę Finansów i Zarządzania w Białymstoku (dziś Wschodnioeuropejska Akademia Nauk Stosowanych w Białymstoku), a wcześniej także Wyższą Szkołę Ekonomiczną w Białymstoku. Początkowo (od 2001 r.) siedzibą PTE Oddział w Białymstoku był budynek Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku przy ul. Choroszczańskiej 31, natomiast od 2013 r., dzięki uprzejmości władz Uniwersytetu w Białymstoku, Oddział mieści się w murach tej uczelni na Wydziale Ekonomii i Finansów przy ul. Warszawskiej 63.

W wiek XXI nasz Oddział wszedł z dużym impetem, gdyż lata 2001–2013 były okresem wielu zmian, zapoczątkowanych wymianą władz Oddziału. Gdy prezesem Zarządu został dr Zbigniew Ejsmont (pełnił tę funkcję w latach 2001–2010), widoczne było ożywienie działalności na wielu polach. Szczególne zasługi w aktywizacji środowiska ekonomistów należy przypisać sekretarzowi ówczesnego Zarządu – dr. Stanisławowi Grzelakowi. Widoczne stało się przesunięcie aktywności stowarzyszenia ze szkoleniowo-kursowej w kierunku naukowym oraz związanym

z popularyzacją wiedzy, czego wyrazem była organizacja licznych spotkań naukowych. Zarząd Oddziału podejmował szereg inicjatyw, w tym w kierunku pozyskania funduszy na realizację tworzonych tu projektów. Jednym z nich, zrealizowanych już z sukcesem, w ramach środków finansowych pozyskanych z Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki finansowanego z Europejskiego Funduszu Społecznego, był projekt edukacyjny w jednej z gmin województwa podlaskiego. Należy podkreślić zaangażowanie w tym zakresie prezes dr Jolanty Sienkiewicz (pełniła tę funkcję w latach 2010–2013).

Podlaskie Fora Ekonomistów

Najbardziej nośną formą aktywności naszego Oddziału są Podlaskie Fora Ekonomistów. W 2008 r. z inicjatywy dr. Adama E. Szczepanowskiego oraz przy współpracy powołanego zespołu koordynującego (dr G. Klamecka-Roszkowska, dr hab. M. Kozłowska-Budziak, dr A. Dyhdalewicz) zorganizowano pierwsze Podlaskie Forum Ekonomistów (PFE) pod hasłem: „Ekonomia wobec współczesnych problemów rozwoju”. Odbędzie się ono w siedzibie Wyższej Szkoły Ekonomicznej w Białymstoku w dniu 26 marca 2008 r. Główną ideą przyświecającą organizacji forów była i jest nadal wymiana myśli i doświadczeń ekonomistów uczelni wyższych województwa podlaskiego, poszukiwanie aktualnych kierunków rozwoju społeczno-gospodarczego oraz integracja ekonomistów i przedsiębiorców w regionie. Spotkania odbywają się cyklicznie, przynajmniej dwa razy do roku i są organizowane kolejno przez trzy wspomniane białostockie uczelnie: Wydział Ekonomii i Finansów Uniwersytetu w Białymstoku, Wydział Inżynierii Zarządzania Politechniki Białostockiej oraz Wschodnioeuropejską Akademię Nauk Stosowanych. Do organizacji forum włączani są rektorzy i dziekani tych uczelni. Zawsze spotykamy się z dużą życzliwością władz oraz otrzymujemy wsparcie naszych inicjatyw. W spotkaniach uczestniczą zarówno

* Dr hab. Elżbieta Szymańska, prof. PB – Politechnika Białostocka.

** Dr Magdalena Owczarczuk – Uniwersytet w Białymstoku.

*** Dr hab. Ewa Gruszewska, prof. UwB – Uniwersytet w Białymstoku, prezes Oddziału Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego w Białymstoku.

**** Dr hab. Renata Przygodzka, prof. UwB – Uniwersytet w Białymstoku.

***** Dr Adam Edward Szczepanowski, prof. WANS – Wschodnioeuropejska Akademia Nauk Stosowanych w Białymstoku.

członkowie białostockiego Oddziału PTE, pracownicy i studenci podlaskich uczelni, jak i przedstawiciele instytucji publicznych oraz podlascy przedsiębiorcy. Każde forum dedykowane jest ważnej tematyce, odzwierciedlającej współczesne problemy gospodarcze regionu, kraju i świata. Można wskazać kilka obszarów tematycznych, które pojawiają się sukcesywnie w trakcie naszych forów: rozwój gospodarczy regionu i kraju, kryzysy gospodarcze i ich konsekwencje, system podatkowy i jego zmiany, rozwój rolnictwa na Podlasiu, a także wiele innych.

Wydarzeniom towarzyszą wystąpienia zaproszonych gości oraz ożywiona dyskusja nad obraną tematyką. Charakter tych spotkań doskonale oddają słowa wypowiedziane podczas XX Podlaskiego Forum Ekonomistów (20 marca 2019 r.) przez honorową prezes PTE – prof. Elżbietę Mączyńską-Ziemacką, która nazwała je „podlaskim Davos”. Niewątpliwie takie porównanie jest nobilitacją naszych forów.

26 stycznia 2024 r. odbyła się XXV edycja PFE. Hasłem przewodnim spotkania było „Ekonomiści dla regionu”. Było to wyjątkowo uroczyste wydarzenie, gdyż zbiegło się z obchodami 60-lecia Oddziału. Uroczystość zaszczylicili swą obecnością: prof. dr hab. Marian Gorynia – prezes PTE, prof. dr hab. Elżbieta Mączyńska – wieloletnia prezes, a obecnie prezes honorowa PTE oraz prof. dr hab. Łukasz Hardt – wiceprezes PTE. Uczestniczyła w nim także duża grupa zaproszonych gości reprezentujących świat nauki i biznesu, a także członkowie i sympatycy Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego. Forum było okazją do podsumowania dotychczasowej działalności, ale też próbą spojrzenia w przyszłość.

Działania popularyzatorskie

Jedną z ważnych form aktywności Oddziału jest działalność wydawnicza. Do 2023 r. w ramach Wydawnictwa PTE Oddziału w Białymstoku opublikowano 11 monografii naukowych. Szczególne znaczenie wśród nich mają: książka profesorska prof. dr. hab. Roberta W. Ciborowskiego *Międzynarodowy transfer technologii a innowacyjność krajów Europy Środkowo-Wschodniej*, PTE, Białystok 2016 oraz monografia poświęcona pamięci dr. hab. Adama Sadowskiego, prof. UwB, pt. *Instytucjonalne i strukturalne aspekty rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich*, R. Przygodzka, E. Gruszewska (red.), Uniwersytet w Białymstoku, Białystok 2020. Zmiany w sposobie punktowania wydawnictw przez MNiSW spowodowały jednak spadek zainteresowania publikowaniem w wydawnictwie PTE Oddziału w Białymstoku.

Od 2017 r. nasz Oddział jest organizatorem corocznego konkursu na najlepszą pracę dyplomową oraz magisterską z zakresu dyscyplin naukowych *ekonomia i finanse oraz nauki o zarządzaniu i jakości*. W 2019 r.

decyzją Zarządu Oddziału została zmieniona nazwa konkursu, zadedykowano go pamięci prof. Adama Sadowskiego, prezesa PTE Oddziału w Białymstoku, zmarłego w 2018 r. Do 2023 r. odbyło się już sześć edycji konkursu. Do zgłaszania swoich prac zapraszani są studenci i absolwenci szkół wyższych z terenu województwa podlaskiego. Ostatnia ogłoszona, siódma edycja konkursu, dotyczy prac napisanych i obronionych w latach 2023–2024 w obszarze „Zarządzanie i finanse wobec wyzwań współczesnej gospodarki”.

Oddział jest też organizatorem seminariów o tematyce ekonomicznej. Stosunkowo nową inicjatywą, odbywającą się od 2019 r., są spotkania z cyklu „O ekonomii przy kawie”, podczas których podejmowane są dyskusje na bieżące tematy gospodarcze oraz omawiane najnowsze publikacje o tematyce ekonomicznej. W stosunkowo trudnych czasach pandemii COVID-19 spotkania te odbywały się online i cieszyły sporym zainteresowaniem członków Oddziału.

Jedną z tradycyjnych form działalności Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego na poziomie oddziałów jest współorganizacja corocznego etapu szkolnego i okręgowego Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. W celu lepszego przygotowania uczestników Olimpiady, a także krzewienia i upowszechniania wiedzy ekonomicznej, w 2019 r. Oddział rozpoczął organizację cyklu szkoleń, pt. „Cztery czwartki przed olimpiadą” skierowanych do uczniów szkół ponadpodstawowych. W trakcie tych spotkań przedstawiane były najważniejsze zagadnienia z zakresu mikroekonomii, makroekonomii, zarządzania i analizy finansowej.

Uczestniczymy również w innych inicjatywach związanych z promowaniem wiedzy i kształceniem ekonomicznym. Przykładowo współorganizowaliśmy XV Olimpiadę Wiedzy Ekonomicznej dla Dorosłych CKU (2016), wspieraliśmy również organizację konkursu pt. „Współpraca międzynarodowa województwa podlaskiego – analiza SWOT” skierowanego do studentów WEiF UwB (2021). W 2019 r. zorganizowaliśmy również event w ramach Podlaskiego Festiwalu Nauki i Sztuki pt. „Dlaczego ekonomia? Rzecz o cytrynach, ziemniakach i piwie” (dr hab. Ewa Gruszewska, prof. UwB).

Współpraca

PTE Oddział w Białymstoku współpracuje z licznymi organizacjami i instytucjami, przygotowując wspólnie konferencje, seminaria, szkolenia i kursy. W wielu obszarach dostrzec można kooperację z lokalnymi uczelniami o profilu ekonomicznym. Są to: Wydział Ekonomii i Finansów Uniwersytetu w Białymstoku, Wydział Zarządzania Uniwersytetu w Białymstoku, Wydział Inżynierii Zarządzania Politechniki Białostockiej, Wschodnioeuropejska Akademia Nauk Stosowanych w Białymstoku, Akademia Łomżyńska

i Państwowa Uczelnia Zawodowa im. prof. E.F. Szczepanika w Suwałkach. Wspólne działania podejmowane są wraz z regionalnymi organizacjami przedsiębiorców (Podlaskim Klubem Biznesu, Izba Przemysłowo-Handlową w Białymstoku), Towarzystwem Naukowym Organizacji i Kierownictwa Oddział w Białymstoku i Stowarzyszeniem Księgowych w Polsce. Oddział patronuje również szeregowi wydarzeń naukowych realizowanych w uczelniach białostockich, a zwłaszcza seminariom i konferencjom. Wymienić można przykładowo konferencje: „Rozwój społeczno-gospodarczy w teoriach ekonomicznych”, „Finanse samorządu terytorialnego w warunkach kryzysowych” czy „Współczesne problemy ekonomiczne w badaniach młodych naukowców”.

PTE Oddział w Białymstoku aktywnie uczestniczy w wydarzeniach gospodarczo-społecznych dotyczących gospodarki regionu. Między innymi członkowie naszego stowarzyszenia angażują się w dyskusje nad kierunkami rozwoju rolnictwa i turystyki w województwie podlaskim, uczestnicząc w spotkaniach organizowanych przez władze samorządowe. W 2019 uczestniczyliśmy w spotkaniu zorganizowanym przez Urząd Marszałkowski pt. „Porozmawiajmy o podlaskim rolnictwie i gałęziach gospodarki z nim związanych” (dr A. Szczepanowski, dr hab. R. Przygodzka, prof. UwB) czy w wyjazdach studyjnych, np. „Perspektywy rozwoju rolnictwa ekologicznego na Podlasiu” (dr A. Szczepanowski, dr hab. M. Kozłowska-Burdziak, prof. UwB). Ponadto członkowie naszego Oddziału sami są inicjatorami dyskusji na ważne tematy. Przykładowo XIX Podlaskie Forum Ekonomistów (7 grudnia 2018 r.) poświęcone było problemom rozwoju rolnictwa, gdyż odbywało się pod

hasłem „Finansowanie rolnictwa i obszarów wiejskich w województwie podlaskim w perspektywie finansowej 2014–2020”. W spotkaniu tym z głosami w dyskusji uczestniczyli przedstawiciele władz województwa podlaskiego: Stefan Krajewski (członek Zarządu Województwa Podlaskiego), Andrzej Pleśzuk (dyrektor Departamentu Rolnictwa i Obszarów Rybackich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego) oraz Iwona Krzyżanowska (zastępca dyrektora Departamentu Rolnictwa i Obszarów Rybackich Urzędu Marszałkowskiego Województwa Podlaskiego). Również podczas XXI Podlaskiego Forum Ekonomistów (26 marca 2020 r.) pt. „Instytucjonalne i strukturalne aspekty rozwoju rolnictwa i obszarów wiejskich” rozważana była tematyka czynników rozwoju rolnictwa. W ramach tego spotkania z referatami wystąpiło wielu zaproszonych naukowców, w tym z zagranicy (Węgry, USA). Podjęta podczas tego spotkania dyskusja była niezwykle inspirująca.

Podkreślić również należy uczestnictwo członków naszego Oddziału w realizacji projektów dotyczących rolnictwa i rozwoju wsi, przykładowo realizowany w latach 2015–2018 międzynarodowy projekt „Jean Monnet Networks” (nr 564651-EPP-1-2015-1-SK-EP-PJMO-NETWORK), „Sustainable Land Management Network – SULANET” (dr hab. A. Sadowski, prof. UwB, dr hab. R. Przygodzka prof. UwB) czy projekty finansowane ze środków Krajowej Sieci Obszarów Wiejskich w ramach Schematu II Pomocy Technicznej Programu Rozwoju Obszarów Wiejskich na lata 2014–2020 kierowane przez dr hab. R. Przygodzką, prof. UwB nt. „Analiza opłacalności produkcji i dystrybucji produktów ekologicznych w województwie podlaskim z wykorzystaniem wybranych modeli

Pełny skład Zarządu PTE Oddział w Białymstoku oraz pani Joanna Filimoniuk, która zajmuje się księgowością (nieodpłatnie). Od lewej: Joanna Filimoniuk (księgowość), Luiza Kostecka-Tomaszewska, Paweł Piątkowski, Magdalena Owczarczuk (sekretarz), Ewa Gruszevska (prezes), Elżbieta Szymańska (wiceprezes), Renata Przygodzka, Marian Zalesko, Adam E. Szczepanowski (wiceprezes). Fot. Adam E. Szczepanowski.

krótkich łańcuchów dostaw” (2018), „Czynniki sukcesu współpracy rolników województwa podlaskiego w ramach grup producentów” (2019), „Zielona energia w rolnictwie Polski Wschodniej – uwarunkowania rozwoju” (2022–2023).

Wprawdzie działalność stowarzyszeń w Polsce w ostatnich dwóch dekadach napotyka na szereg wyzwań wynikających w dużej mierze z niskiej skłonności Polaków do udziału w ruchach społecznych, tym niemniej wiele organizacji, w tym nasz Oddział, podejmuje działania związane z pozyskaniem nowych członków lub sympatyków, by móc kontynuować i rozwijać swoją działalność statutową. W latach 2010–2013 odnotowaliśmy spadek liczby członków Oddziału, co stało się przyczynkiem do dyskusji o jego przyszłości. W związku z tym zwołano Nadzwyczajne Walne Zgromadzenie członków Oddziału, w trakcie którego podjęto decyzję o zmianie władz i siedziby Oddziału. Począwszy od 2013 r., gdy funkcję prezesa powierzono dr. hab. Adamowi Sadowskiemu, prof. UwB, a siedzibę stowarzyszenia przeniesiono na Wydział Ekonomii i Finansów UwB, można było zauważyć znaczące ożywienie działalności i po okresie stagnacji w naszej jednostce systematycznie zwiększał się stan osobowy. Na dzień 31 grudnia 2023 r. Oddział liczył 83 członków. Podjęto także nowe inicjatywy związane z realizacją celów statutowych Towarzystwa. Kolejnym okresem kryzysowym były lata 2020–2021, czyli okres pandemii SARS-CoV-2, gdy praca odbywała się online, a spotkania były utrudnione czy wręcz niemożliwe. Nasza praca na jakiś czas

„zamarła”, jednak po okresie szoku otrząsnęliśmy się i zaczęliśmy organizować spotkania online. Zatem, jak widać, funkcjonowanie białostockiego Oddziału PTE w XXI wieku wiązało się z licznymi wyzwaniami i turbulencjami, z których wyszliśmy zwycięsko.

Obecnie Zarząd Oddziału liczy osiem osób reprezentujących trzy wiodące uczelnie podlaskie (UwB, PB, WANS), a jego prezeską jest dr hab. Ewa Gruszevska, prof. UwB. Główne cele realizowane przez Towarzystwo: to krzewienie myśli społeczno-ekonomicznej oraz współtworzenie warunków rozwoju nauk ekonomicznych i prezentowanie ich dorobku, inspirowanie oraz wspieranie działań zmierzających do zrównoważonego rozwoju społeczno-gospodarczego kraju, upowszechnianie wiedzy ekonomicznej i szerzenie kultury ekonomicznej w społeczeństwie, czy też integrowanie środowiska ekonomistów reprezentujących zarówno naukę, jak i działalność gospodarczą. Aktualny Zarząd zobowiązał się do kontynuowania działalności statutowej Towarzystwa i jego dalszego rozwoju. Planowana jest organizacja wielu aktywności naukowych i popularyzatorskich, w tym: kolejnych spotkań w ramach Podlaskich Forów Ekonomistów, seminariów w ramach cyklu „O ekonomii przy kawie”, organizacji Konkursu im. prof. Adama Sadowskiego na najlepszą pracę dyplomową i magisterską oraz Olimpiady Wiedzy Ekonomicznej. Zarząd planuje też kolejne nowe aktywności. Zarówno Zarząd, jak i zaangażowani członkowie PTE czynią starania ku pozyskaniu nowych członków naszego Oddziału, promując różnorodne działania na terenie województwa podlaskiego. ■